

09.05.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

12 Eylül askeri rejiminin merkezi otoriter kurumsal yapılanmasının araçlarından olan Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), dün olduğu gibi bugün de üniversitelerde bilimsel eğitim ve araştırmanın gerekleriyle bağdaşmayan baskıcı yönetim uygulamalarına devam etmektedir. Yüksek öğretimin her alanını düzenleme yetkisini elinde bulunduran YÖK, yönetmelik değişiklikleriyle üniversiteleri vesayet altına almaya ve üniversite emekçilerinin yaşamını doğrudan etkileyen keyfi düzenlemeler yapmaya devam etmektedir. Bu keyfi düzenlemelerinin en son örneği araştırma görevlilerine yaşatılan kadro sıkıntısıdır. YÖK, 2009 yılında 50/d maddesi kapsamındaki araştırma görevlilerinin doktorayı bitirdikten sonra kurumla ilişkisinin kesilmesine, 33/a'ya geçmek için de kadro açılmasına yani açıktan atama yapılması gerektiğine dair bir karar aldı. Bu karar, üniversitelerin öğretim üyesi yetiştirme süreçlerini olumsuz etkiledi ve akademik çevrelerden sert tepkiler aldı. Araştırma görevlileri, özellikle İTÜ'de görev yapanlar, uğradıkları bu haksızlığa karşı eylemli direnişe ve hukuk mücadelesine giriştiler. Sonunda, Eğitim-Sen'in Danıştay'a açtığı iptal davasıyla bu yönetmelik durdurulmuş, daha sonra da iptal edilmişti.

Danıştay'ın iptal kararından sonra, bölümler başarılı buldukları araştırma görevlilerini eskiden olduğu gibi 33a'ya geçiriyorlardı. Ancak Danıştay'ın iptal kararını içine sindiremeyen YÖK ve üniversitelerde kadrolaşmaya odaklanmış Hükümet çevreleri, 25 Şubat 2011 de yürürlüğe soktukları 6111 sayılı Torba Kanunun 171 inci maddesinin (c.) fıkrası ile 2547 sayılı yasanın 44. maddesinin c fıkrasını değiştirerek yüksek lisansta azami süreyi üç yıl ve doktora programlarında altı yıl olarak belirleyip süre kısıtlamasına gitmek istemiştir. Bu maddeyle, muğlak bir tarzda, bu süreleri geçtikten sonra araştırma görevlilerinin “öğrencilere tanınan diğer haklardan yararlandırılmaksızın öğrencilik statülerinin devam eder” ibaresine yer verilmiştir. Bu maddede araştırma görevlileri aleyhine açıkça belirtilen bir düzenleme olmadığı halde, YÖK başkan vekili imzasıyla rektörlüklere bir görüş yazısı gönderilmiş ve “Bu maddede belirtildiği üzere, öğrencilikte azami süreyi dolduran araştırma görevlilerinin ilişkisi kesilecektir ” denilmiştir. Bu talimat 50/d statüsünde görev yapan araştırma görevlilerinin ilişkilerinin kesilmesiyle sonuçlanmaktadır. Esasen 33/a kadrosu almakta büyük sıkıntı yaşayan üniversitelerin öğretim üyesi yetiştirme kaynakları giderek kurumaktadır.

Araştırma görevlilerinin sorunları bununla sınırlı değildir. Araştırma görevlilerinin iş ve görev tanımlarının yapılmaması nedeniyle, bazı üniversitelerde öğretim elemanı yardımcılığıyla bağdaşmayan, sekreteryaya görevi gibi işler dahi bazı kurumlarda bu kadrolara yaptırılmaktadır. Üniversitelerde araştırma yardımcısı, öğretim yardımcısı, proje yürütme yardımcısı gibi görevlerin tanımları kesin olarak yapılmamıştır. Yurtdışına gönderilme olanaklarının çok az olması, üniversitelerde doktora sonrasında yardımcı doçent kadrolarının yeterli düzeyde olmaması, doktora jürilerinin yetersiz ya da rektörün siyasi görüşüne yakın kişilerden oluşması, üniversitelerin bünyesinde yabancı dil merkezleri açılıp bunlardan ücretsiz yararlanma olanağı sağlanamaması, kısa dönem askerlik tazminatı ödenmemesi, araştırma ve doktora tezlerinin TÜBİTAK, araştırma fonları veya çeşitli bakanlıklarca finanse edilmemesi, yılda bir defa olmak üzere eğitim-öğretim-yayın tazminatı ödenmemesi, araştırma fonları ve döner sermayeden yararlanma olanağının belirsizliği ve bu şekilde ek gelir sağlanamaması, maaşlarında ayarlama yapılmaması, lisansüstü eğitim sürelerinin özlük haklarına yansıtılmaması ve maaşların cazip düzeye getirilmemesi, araştırma görevlilerinin yönetimde temsil edilmemesi gibi sorunlar yaşamaktadırlar.

Gelişmiş demokrasilerde, yasaların uygulama sonuçları parlamento içindeki daimi komisyonlarca izlenmektedir. Türkiye’de bunu yapabilecek tek düzenek, uygulamayı denetlemek üzere bir geçici araştırma komisyonu kurulması yöntemidir. Bu nedenle, üniversitemizde büyük tepkilere yol açan, sadece İTÜ’de şimdiye kadar 62 araştırma görevlisinin idari kararlar ile görevlerinin sona erdirilmesi ve 20 kadarının da istifasıyla sonuçlanan bu sürecin Türkiye’nin tüm üniversitelerinde ne gibi bir tahribata, bilim ve araştırma alanında ne gibi olumsuzluklara yol açtığıнын yerinde tespit edilebilmesi, üniversitelerdeki araştırma görevlilerinin statüleri ve yaşadıkları sorunların araştırılması amacıyla Anayasanın 98, İçtüzüğün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını saygılarımızla arz ederiz.

Prof. Dr. Oğuz OYAN
İzmir Milletvekili